

CAPUT PRIMUM.

De Cephalalgia seu Dolore Capitis.

x. **E**ST sensatio dolorosa orta à solutione continui in fibris Nervosis seu Membranis Capitis; eaque vel intus vel extra Cranium.

2. Si intus lateat, sentitur dolor ad Radices Oculorum, exterior autem Capitis superficies Molestiæ & doloris expers remanet; si autem ad externum tactum dolor sentiatur, tunc extra Cranium hospitatur.

Dividitur etiam in tres species. Prima audit *Cephalalgia* quæ non usque aded inveterata est; ac secunda *Cephalea* quæ *Hæreditaria* & inveterata est, & integrum occupat Caput, Tertia *Hemicrania* quæ unum tantum Capitis latus afficit. Omnes hæ species cum eandem agnoscant Originem, eandem etiam postulant curandi Methodum.

3. In *Causa* sunt disproportionatæ quædam particule sanguinis, vel lymphæ, quæ cum Membranaceas & Nervosas fibras pervadunt, easdem vellicant & dirumpunt, undè Spiritus ibidem hospitati in Confusionem rediguntur, &c. *Causæ procatarticae* & *accidentales* sunt variæ, ut *Casus*, *ictus*, *fracturæ cranii*, *laboris vel frigoris excessus*, *abusus sex rerum non naturalium*; *intemperies Uteri*, *Stomaci*, *Mesenterii*, &c.

4. Pro diversitate materiæ peccantis variant Dolores vel enim sunt *Punctivi*, *Pulsativi*, *Tensivi*, *Stupefactivi*,

A

&c.

CAPUT I.

Ec. In *Pungentibus* acutis doloribus, *Austeræ* particu-
 læ in sanguine hærent: in *Pulsativis* & *Tensivis*,
 Sanguinis Massa nimium biliosa & esaltata existit,
 undè cum impetu fertur per meatus cerebri; &
 cum à subsequente sanguine antrorsum prematur,
 præternaturales sibi excudit vias, unde fit solutio
 Continui; quo casu si succedat *Hæmorrhagia Narium*,
 Morbum tollit. In doloribus *Stupefactivis*, vel ex-
 crementa cerebri non debite evacuantur, vel pitui-
 tosum viscidum aliquod acidum in vasis, hospitatur,
 eorundem poros obstruens, &c.

§. *Cephalalgia* illa quæ inveterata est & hæreditaria,
 vel quam comitatur affectio *Hypocondriaca*, *Vertigo*,
Lues venerea, vel *fractura Cranii*, difficulter (si unquam)
 curabitur; & quo provector est ætas, eo pejus se
 habet: illa autem quæ *Sympatica* est, seu ex consensu
 oritur, raro removebitur, nisi prius tollatur Morbus
 eandem causans, quo demum sublato ipsa cessabit.

(I.) Quod ad *Curationem* attinet, illa causas respi-
 cit; nam, in dolore Capitis pituitoso tubuli cerebri
 obstructi sunt referandi; & viscosi etiam humores eva-
 cuandi veniunt. Conducunt in hoc casu omnia *Sulphu-
 reo-Aromatica*, & *Volatilia Salina spirituosæ*. & quo ma-
 gis *Cephalica* & *Arthritica* sunt, eo magis conveniunt.
Cephalica maxime vulgata sunt folia & flores *Roris mari-
 ni*, *Peonia*, *Beton.* *Majoran.* *Lilii Convul.* *Salv.* *Lavendul.*
Ec. Sin autem *Spiritus* ab his eliciatur & additis flori-
 bus recentibus *Spiritus* denuò sex vel septem vicibus
 cohobetur, & deinde addatur quantitas conveniens
Oleorum Destillatorum & *Salium fixorum*: & omnia hæc
 simul Mixta cum s. q. *Salium Volatilium*, ut *Succin. C. C.*
Cran. *Hum. Sang.* *Hum. Urina*, *Fuligin.* & similium; si,
 inquam omnia hæc simul *Circulentur* & *Destillentur*,
 superlativa evadunt Medicamina, in omnibus affecti-
 bus *soporosis*; referant enim poros cerebri, & obstru-
 ctiones vasorum, propinata in vehiculis Morbum re-
 spicientibus; ut & ullum aliud viscus in toto Corpore
 affectum simili modo deobstruunt: interea dum hæc
Salia Volatilia Oleosa exhibentur una cum *Stomachicis*:
 ut *Semin.* *Carminat.* *Cariophyll.* *Macis.* &c. Conducit
 quin-

De Doloꝛe Capitis.

quinto quoque vel sexto die conveniens aliquod Ca-
tharticum propinare ad humorem Morbificum ex-
pellendum. Ex. gr.

1. ℞. Pil. Russ. ℥℥. Rudii ℥j. Sat Succin. Volat.
gr. iv. Ol. Destillat. Sassafr. Fenicul. aa. gut. iij. f.
Pill. pro unica dosi; vel,

2. ℞. Resin. Jalap. g. xiv. Sal. Cran. Human. gr.
v. Ol. Cinamom. gut. ij. Conserv. Flor. Betonica. ℥.
ij. f. Bolus,

In intervallis purgandi conducunt etiam Absor-
bentia quædam, ut Cinnab. Nativ. Oc. Carcr. An-
tim. Diaphoret. &c.

(2.) In Curando dolore Capitis Bilioso acredo san-
guinis & nimius ejusdem calor sunt temperanda,
quo Casu convenit Venæsectio, ut & frigida & di-
luentia, & si deficiat somnus; vel Dolor sit valde
vehemens, addantur Oprata. Ex. grat.

℞. Aq. Cichor. primul. ver aa. ℞. ℞. Spir. Sal. Dulc.
q. s. ad gratum saporem, Gemmarum Ros. Rubr.
℥ij. si Tinctura Collaturæ adde Syr. Coral. ℥ij. Laud.
Liquid. gut. 60. Dosis ℥ij. vel iij. Conveniunt etiam
Emulsiones de semine frigid. quæ fiant affundendo aq.
Luzul. Beton. Ros. Verben. Lil. Conval. &c.

Prodest etiam Purgatio quo Casu exhibend. Pill.
Lunar. vel,

℞. Elect. Lenitiv. ℥j. Pulv. sanct. ℥j. Ol. anis. gut. v.
Spir. Nitr. gut. x. M. Externè conferunt etiam Cu-
cupha quæ sunt ex herbis & floribus Cephalicis,
Oleis destillatis, vel Spiritibus mixtis cum Linimentis.

CAPUT II.

De Epilepsia & Verrigine.

1. **E**pilepsia est motus Convulsivus omnium partium
corporis, una cum sensus & motus (pro
tempore) Læsione.

A 2

2. Quan-

CAPUT II.

2. Quando *Causa* primaria in Cerebro existit, dicitur *Epilepsia Idiopathica*; & quando à Stomacho, Utero, vel partibus externis dependet, dicitur *Sympatica*. Dividitur in *Gravem & Levem*, *Periodicam & Irregularem*, *Hereditariam & Acquisitam*.

3. Pars affecta est Cerebrum & Genus Nervosum.

4. *Causa* est vitiosa & Acida quædam Lympha quæ cum spiritibus Animalibus copulata eosdem in furorem concitat, & violenter ab invicem separat, &c.

5. *Signa* Quæ in Capite sedem habent sunt *Torpor*, *Dolor & Vertigo*; in facie *pallor*, in Lingua *inordinatus motus*, & in mente *timor & horror*. Quidam subito in terram prosternuntur, quidam gradatim & pedetentim decidunt, & quidam ex parte tantum cadunt. Plerumque contrahitur Corpus; quidam denique alto additi silentio horrendos edunt aspectus; maxima tamen pars magno cum strepitu spumam ex ore ejaculatur.

6. *Epilepsia* difficulter curantur, speciatim si inveterata & *Idiopathica*, cum paroxismo longo & gravi, & quas comitatur involuntaria Excrementorum excretio &c. Sed si *Sympatica* sit & non adeo vehemens nec inveterata, est curabilis, speciatim in pueris, vel antè pubescentiam; sin autem *Hereditaria* sit, & cessante paroxismo superstes sit *Delirium*, sola Mors (quoad novimus) levamen adfert.

7. In *Curatione*. Durante *paroxismo* Consulunt Medici quod altis vociferationibus, stimulationibus, Crinium divulsionibus, frictionibus & Ligaturis exci-
retur *Ager*. Nos autem raro aliis insistimus Mediis, quàm quod Naribus admoveatur *Spirit. Salis Armoniac. Succinat.* Vel ore excipiantur *gr. viij.* vel *℞. Essent. Succ. vel Castor*: vel exhibeatur eorundem *tinctura* in Cochleari uno *Aq. Cinamom.* ore nempè vi divulso. Extra *paroxysmum* si ventriculus multis scateat fœditatibus, propinetur *Emeticum*; si *Pleurhœa* adsit fieri posset *venæsectio*. Utcumque sit, lenis aliqua Purgatio bis vel ter per septimanam repetita conferi, cui semperr addantur *Cephalica*, ut

De Epilepsia & Vertigine .

1. ℥. Extract. Rud. ℥j. Resin. Jalap. gr. iv. Ol. Rut. Rosmarin. an. gut. iij. fiant Pill. Numero 5. pro unica Dosi.

2. ℥. Diasen. ℥j. Sal. Volatil. Succin. gr. iv. Ol. Cinnamonom. gut. ij. f. Pul. Et Diebus à purgatione liberis utatur salibus volat. Oleos. in Cap. præcedent. præscriptis; idque bis vel ter per diem in vehiculo aliquo appropriato, & quantitate æque larga ac patientis fert Natura. Vel

℥. Aq. Lil. Convall. Pæon. aa. ℥iij. Spirit. cranii Human. succinat. Tinctura Castor. aa. ℥j. Syr. è succo Cerasor. Nigr. an. ℥ij. misc. sumat Cochlearia ii. sæpiùs. Omnia Salia Armoniacæ multum conferunt, ut & illa Lumbricor. Terrestr. Stercor. Pæon. Ungul. Alcis; Hirund. &c. Præterea quandoque etiam locum obtinent Alkalia fixa quæ acidum absorbent, ut Terra sigill. Oculi cancror. Bezoart. Lunar. & Mineral. præferuntur Cinnabaris & Nativa & Antimonii. Ex. gr.

℥. Cinnabar. Antimon. ℥j. Visc. Quert. Rad. Pæon. Maris Cranii Human. Corall. Rubr. an. ℥ss. Croc. Cinnamonom. Castor. aa. ℥j. f. Pulvis subtilissimus. Singulis ℥. add. Sal. Volat. C.C. gr. vi. Ol. Salv. gut. ij. pro una Dosi. Pro vehiculo utatur aquis destillatis ex Aromaticis supra præscriptis; decoct. Lignorum, Phlegmat. sanguinis, Lumbricor. Terrestr. Hirundin. &c. plurimum valent, quæ dulcorentur Syrupo aliquo Cephalico qui maxime congruit ægri palato.

Externè Cucupha, vel Emplastra ex Herbis Cephalicis & Aromatibus utiliter satis applicantur; magis tamen valent Salia Volat. Oleos. si debite applicantur; & nosmet ipsi experti novimus vesicatoria vertici capitis, & plantis pedum applicata multum fecisse.

Empirica remedia sunt Hepata exsiccata Ranarum, Luporum, vel Corvorum, Sang. Fel. vel Secundina Mulierum, vel detrahantur ℥iij. vel iv. sanguinis è brachio ægri, & ebibat calidè.

Amuleta fiunt ex Rad. Pæon. Asa fetida, Verben. Ungul. Alc. cran. Human. &c. Si Epilepsia sympathica sit affectus

Stus illi & partes illæ affectæ ex quorum consensu originem trahit, sunt maxima cum cura observanda & curanda.

Vertigo est levis *Epilepsia*; undè eandem vendicat Curandi Methodum, & iisdem cedit remediis quibus *Epilepsia*.

CAPUT III.

De Convulsionibus.

1. **C**onvulsio est continuata & involuntaria Musculorum Contractio, procedens ab interiori irritatione generis Nervosi.

2. Si totum afficiat corpus dicitur *Tetanus*; si Corpus antrorsum inflectat, dicitur *Emprostotonus* si retrorsum, *Opisthotonus*; si os contrahat, *Spasmus Ciniensis*, si Maxillam, *Trismus*, &c.

3. *Signa* maximè variantur: nam inter omnes convulsione correptos quos unquam nobis videre contigit, paucissimos observavimus iisdem stipatis signis: quidam huc & illuc agitantur, quidam vociferant, quidam denique vocem edere nequeunt, sed subitò illis os contrahitur; quibusdam particulare aliquod Membrum afficitur, ut *Oculus*, *Lingua*, *Brachium*, *Crus*, &c.

4. *Causa* omnium Convulsionum est inordinatio & explosio *Spirituum Animalium*, propter *Acidum*, vel acrem aliquam materiam partes quasdam Systematis Nervosi irritantem.

5. *Convulsionem* plerumque sunt periculosa: si enim procedant à *Vulnere*, nimio *Hellebori* vel *Antimonii* usu, à veneno assumpto, à febre prægressa, à nimis vigiliis, jejuniis, &c. *Ægri* in maximo versantur periculo: & si præterea *Convulsio* vehementer urgeat & corripiat *linguam*, *labia*, *nasum*, *oculum*, partesve vicinas, instat *Mors*, & incassum ulla adhibentur remedia.

De Convulsionibus.

6. Curatio hujus morbi coincidit cum illa *Epilepsia*, nam & in hoc etiam casu conducunt *Cathartica* leviora, *Vesicatoria* (modo urgeat necessitas) *Emerica*, ut & *Plebotomia* quæ omnia (nisi debilitas virium vel aliæ circumstantiæ contraindicent) magno cum fructu usurpantur: ut & omnia *Salia Volat. Oleosa* quæ in superiori capite vel illud præcedente recensuimus) quæ in omnibus *Convulsivis*, *Soporiferis* Morbis maximè conveniunt, quibus etiam maxima cum efficacia fomentantur vertebræ Colli, spina Dorsii, & in spasmo particulari pars contracta; quod remedii genus nullatenus negligendum esse prædico: longè enim præferenda sunt, *Linimentis ex Oleis expressis*, seu pinguedine *Anguillarum*, *Anserum*, *Anatum*, *Canum*, &c. Sicut frequentissima nobis comprobabit experientia. Ex. gr.

(1.) ℞. Cran. Human. succin. aa. partes aquales, exinde ope destillationis eliciatur *Spiritus*, *Sal*, & *Oleum*; cuius ℞. add. *Spirit. Rorismarini* ℞. j. *Ol. Cariophyll.* ℞. ℞. *Sal tartari* ℞. ℞. Destil. S. A. Hoc vel hæc simile externe adhibeatur, quod & interne assumi potest in vehiculo aliquo *Cephalico*, vel (2.) ℞. *Ol. Terebinth.* ℞. iij. *Succin. alb.* ℞. j. *Ol. Vitriol.* ℞. f. Balsamum quod separetur ab *Acido* & *fæcibus*, deinde eodem inungatur *Æger*, pro *Judicio Medici*. Sex res non naturales debite & cum ordine usurpentur, speciatim autem caveantur *passiones Animi*, *Metus* enim, *Ira*, *Amor*, *Mæror*, &c. sæpè in *Morbis convulsivis* *paroxysmum* renovant.

Si convulsionem præcedant *febrem*, *variolas*, vel *Dentitionem* puerorum, sæpissimè sua sponte cessant.

CAPUT IV.

De Apoplexia.

1. **A** *Apoplexia* est subita Sensus & Motus abolitio, ex qua Ægri (pro tempore) quasi exanimis concidunt, nullo vitæ signo superstite nisi sola *respiratione*.

2. Hic Morbus vel subito, vel accidentaliter quasi invadit, vel subsequitur morbum aliquem prægressum, ut *Epilepsiam*, *Lethargum*, &c. esseque vel *vehemens & periculosa*, vel *lenis & minus periculosa*.

3. *Causa* proxima est extinctio vel profligatio Spirituum Animalium, orta à nimia Aciditate Sanguinis, vel viscidiori aliqua pituita, poros Cerebri, vel ejusdem Nervos infarciendo; vel à *Narcoticis* fortioribus vel Sanguine extravasato, &c.

4. *Signa*. Durante paroxysmo, Æger somno obruitur, stertorem edit, respiratio est inæqualis & interrupta, imo (si paroxysmus valde urgeat) vix percipi potest; & licet vellicetur, stimuletur & comburatur, omni sensu tamen privatur. Quandoque paroxysmus est levior, & Æger stupore corripitur paulò majore quàm in *Paralysi*.

5. Si *Pulsus* sit debilis, *Respiratio* difficilis una cum *ronchis*, vel si sudores frigidi, stridores, & spuma oris vel saltem major horum pars *Apoplecticum* afficiat, vix unquam liberatur; quòd si forsan contingat *Paraliticus* evadit: Si paroxysmus sit levior, pulsus fortior, & si post Sanguinis Missionem levamen sequatur, salutis spe quædam affulget.

6. *Therapeja*. Omnibus nitendum est Mediis ad Spiritus Animales vinculis suis expediendos, obstructions meatuum removendo, &c. Ægrotus erectus sedeat, manus etiam & Brachia, crura & femora fortiter fricentur; *Sternutatoria* & *Errhina* fortiora Naribus indantur; vel

De Apoplexia.

Tinctura Viper. vel *Castor.* Mixta cum *Ol. Caryophyll.* ori injiciatur; mittatur Sanguis è brachio vel vena potius *Jugulari*, ad Circulationem liberiozem promovendam, hoc statim levamen adfert, si Sanguis vel Lympha Stagnans amoveri possit: *Enemata* etiam acriora injiciantur, que ingrediantur *Crocus Metallorum*, *Colocinth. Spir. Vin. &c.* Emeticum etiam usurpetur, speciatim si *Narcotica* Morbum induxerint. Sed in hoc casu ut & in omnibus aliis semper respiciendæ sunt ægrotantis *Vires*. Huc etiam spectant *Sulphureo-Aromatica*, & *Spiritus Salino Volatiles*, quorum in capite præcedente Mentionem fecimus, Vel

℞. Spir. Salv. Rorismar. aa. ℥vj. Ol. Caryophyll. ℥ss. Spir. Cran. Human. Saccinat. ℥ij. in quo digere *Cubeb. Zedoar. Nuc. Muschat. Castor. aa. ℥vj.* Stent per dies aliquot deinde decant. Dosis *℥ss.* in Aq. aliqua *Apoplectica*. Conducunt etiam *Alkalia fixa* ad *Acidum* imbibendum, quibus add. etiam *Aromatica*.

Catartica hic locum habent quæ fiunt ex *Extract. Colocinth. Hellebor. nigr. Syr. è Rhamno Cathartic. Pill. duobus Pill. Rud. & semper add. Castor Sal. Volat Cran. Human. Fuliginis* Et *Vesicatoria* etiam & *Cucurbitula Scarificata nucha Colli & Cubitis* admoveantur.

CAPUT V.

De Paralyfi, Lethargo, Cævo, Catalepsi,
Tremore, & Incubo,

1. **O**Mnes hi Morbi participant de natura *Apoplexia* & solummodo gradu non *Essentia* differunt; eandem etiam agnoscunt *Causam* & eandem afficiunt partem.

2. *Causa* horum omnium affectuum est *Lympha* coagulata seu quodammodo vitata vel serum, vel Sanguis extravasatus, vel similis quædam materia *Heterogenea*